

รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมือง
ปราณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบศรีขันธุ์

MODEL OF THE USE OF LEARNING RESOURCES TO DEVELOP
VOCATIONAL SKILLS FOR STUDENTS OF MUANG PRANBURI
SCHOOL UNDER THE OFFICE OF THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA PRACHUAP KHIRI KHAN

¹จิรภัทร บุญเพ็ญ และ ²นวรรตน์ ประทุมตา

¹Jirapat Boonpen and ²Nawarat Pratoomta

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

¹Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

¹pupaytia@gmail.com, ²nawarat.pra@mail.pbru.ac.th,

Received : December 28, 2023; Revised : March 29, 2024; Accepted : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบศรีขันธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ประจำบศรีขันธุ์ 2) เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาประจำบศรีขันธุ์ โดยการศึกษารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าและสำรวจความต้องการรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้และการพัฒนาทักษะอาชีพ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคู่มือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยพัฒนา 5 ทักษะ มีผลการวิจัย ดังนี้ 1) ทักษะการแสวงหาความรู้ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 11.48 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.29 2) ทักษะการทำงานร่วมกัน ก่อนทำกิจกรรมอยู่ในระดับพอใช้

¹ นักศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² อาจารย์ ดร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 11.84 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.66 3) ทักษะการแก้ไขปัญหา ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.01 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.05 4) ทักษะกระบวนการทำงาน ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.62 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.90 5) ทักษะการจัดการ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.60 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 16.21 ในการพัฒนาทักษะอาชีพทั้ง 5 ด้าน ทักษะที่มีการพัฒนาสูงสุด คือทักษะการทำงาน ร่วมกัน ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 11.84 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.66 มีผลต่างอยู่ที่ 5.82 และทักษะที่มีการพัฒนาต่ำสุด คือทักษะการจัดการ จัดการ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.6 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.21 มีผลต่างอยู่ที่ 3.61

คำสำคัญ : รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้; ทักษะอาชีพ; ทักษะการแสวงหาความรู้; ทักษะการทำงาน ร่วมกัน; ทักษะกระบวนการทำงาน; ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา; ทักษะการจัดการ

Abstract

A study was conducted to examine the model for using learning resources to develop vocational skills of students at Muang Pranburi School, under the jurisdiction of the Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office. The objectives were: 1) to study the model for using learning resources in organizing learning activities to develop vocational skills of students at Muang Pranburi School, Secondary Education Office Prachuap Khiri Khan, and 2) to develop the vocational skills of students at Muang Pranburi School, Secondary Education Office Prachuap Khiri Khan, by studying the model for using learning resources to develop students' career skills. The researcher set up a 4-step research process as follows: Step 1: Research and survey the need for a model for using learning resources and developing career skills. Step 2: Development of a model for using learning resources. Step 3: Preparation of a manual for learning activities using the learning resource usage model. Step 4: Evaluation of career skill development by developing 5 skills. The research results are as follows: 1) Knowledge seeking skills: Before doing activities, it is at a fair level, with an average of 11.48 After doing activities, it is at a very good level, with an average equal to 17.29 2) Collaborative skills: Before doing activities, it is at a fair level, with an average of 11.84 After doing activities, it is at a very good level, with an average of 17.66 3) Problem-solving skills: Before doing activities, it is at a fair level, with an average of 12.01 After doing activities, it is at a good level, with an average of 17.05 4) Work process skills: Before doing activities, it is at a good level, with an average of 13.62 After activities, it is at a very good level, with an average of 17.90 5) Management skills: Before doing activities, it is at a good level, with an average

of 12.60 After doing activities, it is at a good level, with an average of 16.21. In developing career skills in all 5 areas, the most developed skill is the skill of working together. Before doing activities, it is at a fair level, with an average of 11.84 After doing activities, it is at a very good level, with an average of 17.66, a difference of 5.82 The skill with the lowest development is management skills. Before doing activities, it is at a fair level, with an average of 12.6. After doing activities, it is at a good level, with an average of 16.21, with a difference of 3.61

Keywords : Model of use of learning resources; Career skills; Knowledge acquisition skills; Collaborative skills; Work process skills; Problem solving process skills; Management skills

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สังคม และชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตซึ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อคนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1)

ทักษะอาชีพ (Career Skills) เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้จากจุดเน้นของนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนสร้างค่านิยมในการเรียนในสายอาชีพและลดสัดส่วนการเรียนสายสามัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560:26) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มีแผนในการพัฒนาการศึกษาโดยกำหนดแนวโน้มการศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีพศึกษา : สายสามัญ 40 : 60 ปรับสัดส่วนนักเรียนที่ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีพศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 50 : 50 และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2567 (2560:21) ที่ได้กล่าวถึงเป้าหมายของสัดส่วนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา : สายสามัญ 70 : 30 จากแนวโน้มการศึกษาจะเห็นได้ว่าการให้ความสำคัญต่อการศึกษาระบบสายอาชีวศึกษาสายอาชีพค่อนข้างมีความสำคัญมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังมีกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการศึกษาด้านการ

พัฒนาหลักสูตรกระบวนการสอนการวัดประเมินผลได้กำหนดตามมาตรฐานหลักสูตรตามระดับช่วงชั้นและมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพที่ความต้องการของสถานศึกษาสถานประกอบการเพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิด ทักษะอาชีพในการดำรงชีวิตในสังคมโลกซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 7 ที่ให้นักเรียนมีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเองมีความคิดสร้างสรรค์ใฝ่รู้แลเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตามมาตรา 23 ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ

โรงเรียนเมืองปราณบุรีอำเภอบ้านลาดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยทางโรงเรียนได้ตระหนักถึงนโยบายการจัดการศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษาสายสามัญพบผู้กับการศึกษาสายอาชีพให้ความสำคัญกับการศึกษาสายอาชีพโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขเนื่องจาก อัตราการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนมีจำนวนลดลงจากข้อมูลอัตราการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2561 มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตัดสินใจศึกษาต่อจำนวน 80 คนจากนักเรียนทั้งหมด 114 คน คิดเป็นร้อยละ 70.17 ในปีการศึกษา 2562 มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตัดสินใจศึกษาต่อจำนวน 72 คนจากนักเรียนทั้งหมด 106 คน คิดเป็นร้อยละ 67.92 ในปีการศึกษา 2563 มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตัดสินใจศึกษาต่อจำนวน 70 คนจากนักเรียนทั้งหมด 120 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ไม่ได้ศึกษาต่อด้วยบริบทของสภาพครอบครัวสิ่งแวดล้อมทำให้นักเรียนต้องดำเนินงานเพื่อหาเลี้ยงชีพสำหรับครอบครัวไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ นักเรียนที่ศึกษาต่อหรือนักเรียนที่กำลังศึกษาดังนั้นจึงควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ถูกต้องทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพรวมถึงคุณลักษณะในการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพสามารถนำความรู้ความสามารถทักษะกระบวนการ ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขจากการสำรวจรายวิชาตามหลักสูตรของโรงเรียนเมืองปราณบุรีพบว่ารายวิชาที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพการประกอบอาชีพแต่ยังไม่พบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพให้นักเรียนที่สามารถนำไปใช้ในการทำงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองปรางบุรี	1 คน
1.2 ครูโรงเรียนเมืองปรางบุรี	4 คน
1.3 เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินาถราชินี	2 คน
1.4 นักปราชญ์ชาวบ้านวิสาหกิจชุมชนวังยาวพัฒนา	1 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและจัดทำรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปรางบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงฉลือ จังหวัดบึงฉลือ ในครั้งนี้จะได้อธิบายรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้นักเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1. รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียนโรงเรียนเมืองปรางบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงฉลือ จังหวัดบึงฉลือ
- 3.2. คู่มือพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียนโรงเรียนเมืองปรางบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงฉลือ จังหวัดบึงฉลือ
- 3.3. แบบประเมินรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียนโรงเรียนเมืองปรางบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงฉลือ จังหวัดบึงฉลือ
- 3.4. แบบประเมินคู่มือพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียนโรงเรียนเมืองปรางบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงฉลือ จังหวัดบึงฉลือ
- 3.5. แบบประเมินทักษะอาชีพของนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

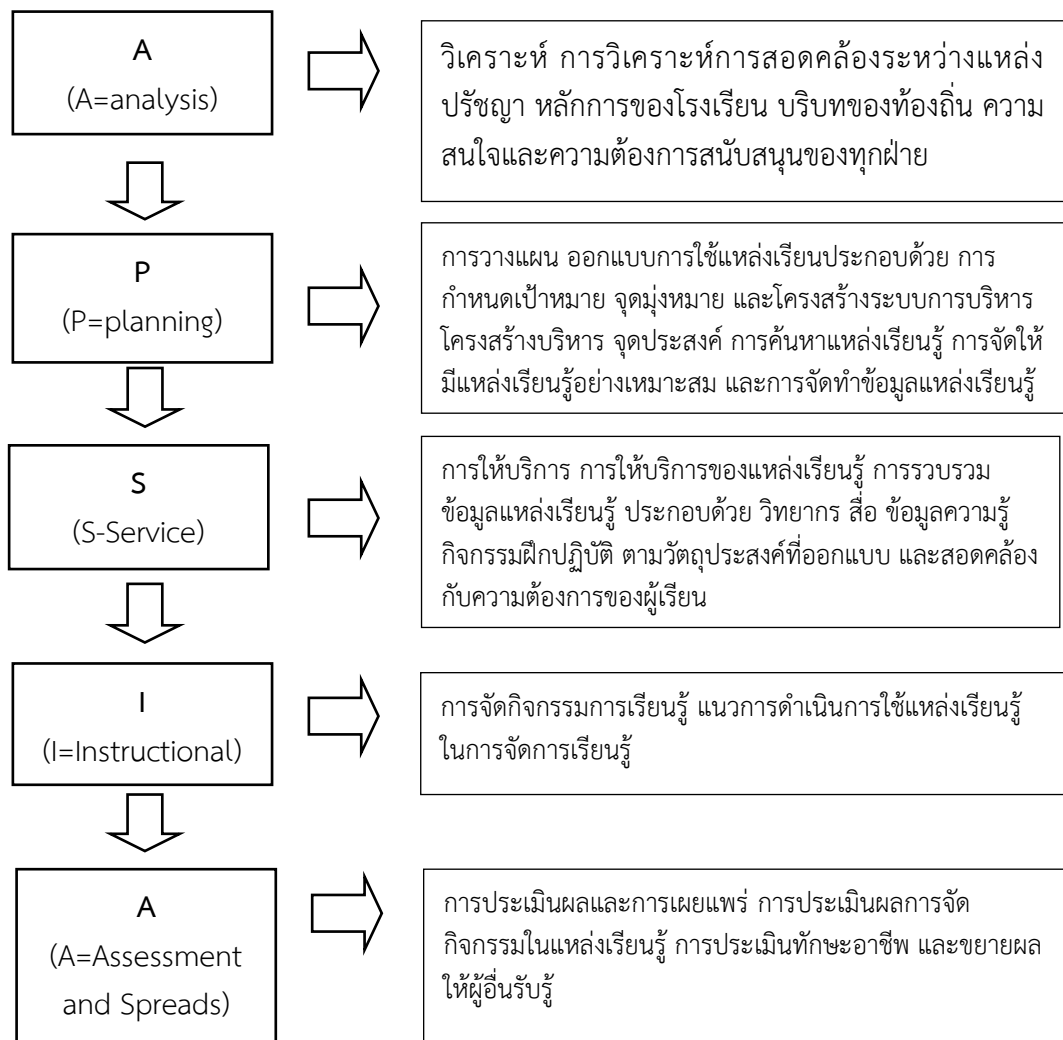
การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปรางบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงฉลือ จังหวัดบึงฉลือ โดยการศึกษา รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ด้วย APSIA Model ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ (Analysis) 2) การวางแผน (Planning) 3) การให้บริการ (Service) 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Instructional) 5) การประเมินผลและเผยแพร่ (Assessment and Spreads) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินาถราชินี 2 คน นักปราชญ์ชาวบ้านวิสาหกิจชุมชนวังยาวพัฒนา 1 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 20 คน รวมทั้งหมด 28 คน สำหรับผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังนี้

1. รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ชื่อว่า APSIA model

2. พัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ ผลการประเมินทักษะอาชีพ ก่อน-หลัง การใช้รูปแบบ APSIA Model ตามคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

ที่	ทักษะ	SUM		$\bar{X}$		S.D		แปลผล	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	ทักษะการแสวงหาความรู้								
	กำหนดปัญหาในการสืบค้นข้อมูลความรู้	236	342	11.80	17.10	1.61	1.07	พอใช้	ดีมาก
	การวางแผนในการสืบค้นข้อมูลความรู้	236	349	11.80	17.45	1.61	0.76	พอใช้	ดีมาก
	การดำเนินการสืบค้นข้อมูลความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้	243	346	12.15	17.30	1.53	0.92	พอใช้	ดีมาก
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้	209	345	10.45	17.25	0.83	0.85	พอใช้	ดีมาก
	การสรุปผลจากการสืบค้นความรู้และบันทึกและการบันทึกจัดเก็บ	224	347	11.20	17.35	1.11	0.67	พอใช้	ดีมาก
	รวมทักษะการแสวงหาความรู้	229.6	345.8	11.48	17.29	0.67	0.13	พอใช้	ดีมาก
2	ทักษะการทำงานร่วมกัน								
	การกำหนดเป้าหมายงานกลุ่ม อย่างเป็นระบบ	236	361	11.80	18.05	1.61	1.05	พอใช้	ดีมาก
	การวางแผนในการทำงาน	228	352	11.40	17.60	1.61	1.05	พอใช้	ดีมาก
	การแบ่งงานตามความสามารถ	243	356	12.15	17.80	0.93	0.95	พอใช้	ดีมาก
	การแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์	236	352	11.80	17.60	0.89	0.94	พอใช้	ดีมาก
	การประเมินและปรับปรุงผลงาน	241	345	12.05	17.25	1.00	1.12	พอใช้	ดีมาก
	รวมทักษะการทำงานร่วมกัน	236.8	353.2	11.84	17.66	0.29	0.29	พอใช้	ดีมาก
3	ทักษะการแก้ไขปัญหา								
	การเข้าใจปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา	267	349	13.35	17.45	1.39	1.57	ดี	ดีมาก
	การวางแผนในการแก้ปัญหา	246	343	12.3	17.15	1.75	1.27	พอใช้	ดีมาก
	การกำหนดทางเลือกใน	215	334	10.75	16.70	1.74	1.08	พอใช้	ดี

ที่	ทักษะ	SUM		$\bar{X}$		S.D		แปลผล	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	การแก้ปัญหา								
	การดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้	226	337	11.30	16.85	1.56	1.04	พอใช้	ดี
	ติดตาม และตรวจสอบปัญหา	247	342	12.35	17.10	0.99	0.85	พอใช้	ดีมาก
	รวมทักษะการแก้ไขปัญหา	240.2	341	12.01	17.05	1.01	0.29	พอใช้	ดีมาก
4	ทักษะกระบวนการทำงาน								
	มีการกำหนดเป้าหมายของงาน	274	359	13.70	17.95	1.30	0.94	ดี	ดีมาก
	มีการวางแผน	279	350	13.95	17.50	1.00	0.89	ดี	ดีมาก
	ดำเนินงานตามที่ได้วางแผนไว้	265	361	13.25	18.05	1.02	0.76	ดี	ดีมาก
	มีการประเมินผลการทำงาน	274	365	13.70	18.25	0.92	0.44	ดี	ดีมาก
	มีการปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว	270	355	13.50	17.75	1.43	1.02	ดี	ดีมาก
	รวมทักษะกระบวนการทำงาน	272.4	358	13.62	17.90	0.26	0.29	ดี	ดีมาก
5	ทักษะการจัดการ								
	การมอบหมายงาน	251	324	12.55	16.20	1.36	1.36	พอใช้	ดี
	การให้คำแนะนำ	270	324	13.50	16.20	1.54	1.36	ดี	ดี
	การติดตามผลงาน	244	321	12.20	16.05	1.99	1.19	พอใช้	ดี
	การให้ความช่วยเหลือ	232	328	11.60	16.40	1.54	1.14	พอใช้	ดี
	การรายงานผล	263	324	13.15	16.20	1.23	1.15	ดี	ดี
	รวมทักษะการจัดการ	252	324.2	12.60	16.21	0.75	0.12	พอใช้	ดี

ผลการใช้คู่มือที่สร้างจากรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์โดย พัฒนา 5 ทักษะ มีผลการวิจัย ดังนี้ 1) ทักษะการแสวงหาความรู้ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 11.48 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.29 2) ทักษะการทำงานร่วมกัน ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 11.84 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.66 3) ทักษะการแก้ไขปัญหา ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.01 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 17.05 4)ทักษะกระบวนการทำงาน ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.62 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.90 5) ทักษะการจัดการ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.60 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.21 ในการพัฒนาทักษะอาชีพทั้ง 5 ด้าน ทักษะที่มีการพัฒนาสูงสุด คือทักษะการทำงานร่วมกัน ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 11.84 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.66 มีผลต่างอยู่ที่ 5.82 และทักษะที่มีการพัฒนาต่ำสุด คือทักษะการจัดการ ก่อนทำกิจกรรม อยู่ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 12.6 หลังทำกิจกรรม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.21 มีผลต่างอยู่ที่ 3.61

อภิปรายผล

1.การนำรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปทุมบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ รูปแบบ APSIA Model 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ (A=analysis) 2) การวางแผน (P=planning) 3) การให้บริการ (S=Service) 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้(I=Instructional) และ 5) การประเมินผล (A=Assessment) เนื่องจากการดำเนินงานในการพัฒนาผู้เรียนนั้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ทั้งผู้เรียน สภาพแวดล้อม วิธีการดำเนินชีวิตของชุมชน บริบทของสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะส่งผลให้กับผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ ผ่านการลงมือปฏิบัติ ในการทำงานที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในด้านการประกอบอาชีพ ตามขั้นตอน โดยมีการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเป้าหมาย โครงสร้างการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดทำคู่มือการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประสานศูนย์การเรียนรู้ในการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ จากนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลก่อน-หลังทำกิจกรรม ทำการเผยแพร่กิจกรรมที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ (2564: 255-259) จากงานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย ได้กล่าวไว้ว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย คือ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้

สกุศลการ สังข์ทอง (2562 : 180)การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกล่าวไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3

วิเคราะห์ บทอ่าน (Critical thinking) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน

2. การประเมินทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษา มัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ พบว่า หลักจากการใช้รูปแบบรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ นักเรียนมีการพัฒนาทักษะเพิ่มทุกด้าน โดยด้านที่มีทักษะเพิ่มมากที่สุดคือ ทักษะกระบวนการ ทำงาน รองลงมาคือ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และ ทักษะการจัดการ ตามลำดับ เนื่องจาก ทักษะกระบวนการทำงานที่มีการพัฒนามากที่สุดเกิดจาก การออกแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นหลัก ให้นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเองทุกกระบวนการจึงส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รณยุทธ นิลโคตร (2562: บทคัดย่อ) จากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะอาชีพ และชีวิตของครูในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 กล่าวว่า ตัวชี้วัดของ ทักษะอาชีพและชีวิตของครูในศตวรรษที่ 21 จาก นักวิชาการต่างๆ องค์ประกอบที่สอดคล้องกับงานวิจัยประกอบด้วย ประกอบที่ 1 ทักษะความ ยืดหยุ่นและการปรับตัว 2 ทักษะการริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ประกอบที่ 3 ทักษะ สังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการเป็น ผู้สร้างหรือผู้ผลิต องค์ประกอบที่ 5 ทักษะภาวะผู้นำและความรับผิดชอบมี และสอดคล้องกับ สุวดี อุปสินใจ (2562 : 47) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมคุณลักษณะค่านิยมของชุมชนตำบลเวียงเหนืออำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ได้กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณลักษณะค่านิยมของชุมชน ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย คือ 1) ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะ อาชีพเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านการ พัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะอาชีพให้ชุมชน 3) ส่งเสริมงบประมาณเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านทักษะ อาชีพของชุมชน 4) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และทักษะที่มีการพัฒนาน้อยที่สุด คือ ทักษะการจัดการ เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนมีการกำหนดกิจกรรมที่ เป็นแบบแผน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถแสดงออก ทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ ผู้เรียนมีวิถีใกล้เคียงกัน จึงทำให้ผู้เรียนไม่กล้าแสดงความเป็นผู้นำในการเสนอแนะผู้อื่น และด้านทักษะการจัดการมีความ จำเป็นต้องใช้การฝึกฝนและระยะเวลาที่ฝึกมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ผลการพัฒนาน้อยที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพทั้ง 5 ด้าน เกิดจากการ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยมีส่วนร่วมจากโรงเรียนร่วมกับศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะในชุมชน ด้วยการบริหารจัดการด้วยรูปแบบ APSIA

model (A=analysis) ผ่านกระบวนการการทำงานจากการวิเคราะห์การสอดคล้องระหว่างแหล่ง
ปรัชญา หลักการของโรงเรียน บริบทของท้องถิ่น ความสนใจและความต้องการสนับสนุนของทุก
ฝ่าย (P=planning) การวางแผน ออกแบบการใช้แหล่งเรียนประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย
จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างระบบการบริหารโครงสร้างบริหาร จุดประสงค์ การค้นหาแหล่งเรียนรู้
การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และการจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ (S-Service) การให้บริการ
การให้บริการขอแหล่งเรียนรู้ การรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย วิทยากร สื่อ ข้อมูล
ความรู้ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ ตามวัตถุประสงค์ที่ออกแบบ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
(I=Instructional) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการ
เรียนรู้ (A=Assessment and Spreads) การประเมินผลและการเผยแพร่ การประเมินผลการจัด
กิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ การประเมินทักษะอาชีพ และขยายผลให้ผู้อื่นรับรู้ ส่งผลให้การพัฒนา
ทักษะอาชีพตามรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเมือง
ปราณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำวงศัรชันต์โดยการใชัคู่มือการ
พัฒนาทักษะอาชีพนักเรียนโรงเรียนเมืองปราณบุรี มีการพัฒนาทักษะทั้ง 5 ด้าน คือ 1)ทักษะการ
แสวงหาความรู้พัฒนาจากระดับพอใช้ เป็นระดับดีมาก 2)ทักษะการทำงานร่วมกันพัฒนาจากระดับ
พอใช้ เป็นระดับดีมาก 3)ทักษะการแก้ปัญหาพัฒนาจากระดับพอใช้ เป็นระดับดีมาก 4)ทักษะ
กระบวนการทำงานพัฒนาจากระดับดี เป็นระดับดีมาก 5)ทักษะการจัดการพัฒนาจากระดับพอใช้
เป็นระดับดี ซึ่งผลการพัฒนาทักษะอาชีพในแต่ละด้านขึ้นอยู่กับกรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
ให้กับผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ(2560).จุดเน้นของนโยบายสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้น
พื้นฐานที่มุ่งเน้นให้โรงเรียน สร้างค่านิยมในการเรียนในสายอาชีพและลดสัดส่วน
การเรียนสายสามัญ,26
- ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ(2564).แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพใน
ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่,255-259
- แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564).แนวทางการ
พัฒนาศักยภาพคนทุกกลุ่มวัยให้มีทักษะและความรู้ความสามารถในการประกอบ
อาชีพ,25
- รณยุทธ นิลโคตร (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะอาชีพและชีวิตของครูใน
ศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 253

- สกุลการ สังข์ทอง(2562).การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย.ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน:มหาวิทยาลัยศิลปากร,180
- สุวดี อุปปินใจ (2562). กลยุทธ์การส่งเสริมคุณลักษณะด้านทักษะอาชีพของชุมชนตำบลเวียง
เหนืออำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,47
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2560).“วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ.แผนการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ.2560-2579”.สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ,78.

